

עורך העולם הזה מדווח על רשמי

מביקור בארצות-הברית אחוזת הקדחת

אחרי פחות מרבע שנה של שוהה היא מדברת על מצב הביטחון. "כחיי, אני מוכנה שבכל רגע תיפתח הדלת ויכנסו פושעים כושיים. הם יכולים להיכנס ולהוציא את הכל מן הבית. מה אובד לעשות? יהיה לי מזל אם לא יפגעו בי ובילדי!"

האם קרה דבר כזה בשכונתה? לא, עוד לא. אבל היא ראתה בטלחיויה איך הכושים שורפים רובעים שלמים של העיר. זה היה נורא. "אני אמרתי לבעלי שכדאי לחזור לשראל".

★ ★ ★

ל פני שנה גרתי במשך חודש בניו-יורק, כדי לכתוב את סיפרי האנגלי. החודש, לרגל הופעת הספר, נדדתי ברחבי המדינה במשך למעלה משבועיים.

במשך שנה זו השתנתה הארץ שינוי עמוק.

לפני שנה הגיעה תסיסת הנוער האמריקאי לשיאה. "השבאל החדש" התקרב לנצחונו. הרגשתי את פעמיליבו בהסתערות הגדולה על בניין המטכ"ל האמריקאי — הפנטגון (העולם הזה 1574). לאחר מכן נאלץ ג'ונסון לחתור על המשך הקאריירה המדינית שלו ואמריקה כולה הסכימה כי מלחמת וייטנאם היא טירוף שיש להכלו בכל מחיר. עתה התהפך הגלגל. "השבאל החדש", הצעיר והמרדני, משוחק. הארץ שייכת ל"ימין החדש", המכטיה לדכא את הנוער, את הכושים ואת האינטליגנציה — בכיוונים ובאלות, כדי להחזיר לארץ "חוק וסדר".

במשך שבועיים אלה שוחחתי עם מאות רבות של אמריקאים, במדינות השונות של ארצות-הברית, עם אנשים מכל השיכבות והעדות. ואולי זו העובדה המחרתה ביותר:

בין מאות השיחות הללו לא היתה אף אחת שבה לא דיכר על השיעור ברהובות, על התפרעויות הכושוב, על התמוטטות הכסדר והביטחון הציבורי.

זהו הנושא העליון, כימעט הבלעדי, בארצות-הברית, כרגע זה. הארץ כולה אחוזה היסטוריה, כימעט פאניקה. אפשר היה לחשוב כי בכל רגע נרצחים אנשים ברחביה-מדינה. (והרי נהרגים הרבה יותר אמריקאים בתאונות-דרכים, למרות רמת-הנהיגה המצויינת, מאשר במעשי-רצח ובהתפרעויות.)

★ ★ ★

מה גרם להיסטוריה זו? מה הפך אותה לנחלתם של מאתיים מיליוני אמריקאים — אנשים נורמליים, מסודרים, מכל הסוגים?

יש אומרים: זוהי הטלחיויה. יש הבלד בין קריאה בעיתון לבין ראיית המסך. אתה קורא שהיתה התפרעות בארצ-שבע ובקריית-שמונה, ואתה אומר לעצמך: זה רחוק, זה לא כל-כך נוגע לי. אבל כשאתה רואה את אותן התפרעויות על המסך, בחדר דירתך; את השוטרים המסתערים במסיכות-גאז; את המתפרעים השורפים גושי-בתים ובזווים גושי-חנויות; את הפצועים המתפתלים וההרוגים — נדמה לך שזה קורה כאן אצלך, בביתך ממש. זוהי תשובה נכונה, אך שיטחית. אין בה כדי להסביר תופעה כה כללית ומחרידה כמו מחלת-הרוד שאחזה באומה שלימה. מדוע יושבת אומה שלימה, המשופעת בכל טוב, כשכל אחד מאזרחיה חרד בכל רגע שהנהיגה יבואו ויקחו ממנו את הכל?

הגתי במכונית שכורה לאורך החוף של אנגליה-החדשה, מצפון לעיר בוסטון, לעבר סאלב, עיירת-המכשפות של התיאטרון החיפאי.

נוף יפהפה, רגוע, אידילי. הסתיו האדים את עלי העצים, ושלל גוונים של ירוק, אדום והום מהמם את העין. ככונית-הענק של ארץ השפע סתות בכביש הנהדר.

לצד הכביש עומד צעיר נחמד, מחייך, מבקש טרמפ. מבלי לחשוב, בתנועה אוטומאטית, אני לוחץ על דוושת-המעצור ופונה לעברו.

"מה אתה עושה?" קוראת האמריקאית הצעירה, היושבת לידי, בבהלה.

"אני רוצה לקחת את הטרמפיסט", אני מסביר.

"אתה מזורק?" "לא, היא זועקת, "אתה רוצה שירצה אותנו? אתה"

מאת

אורי אבנרי

יודע בכמה מוקרים רצחו טרמפיסטים את הנהגים שלקחו אותם בשנה האחרונה? סע! סע!

אני לוחץ על דוושת הבנוז. הטרמפיסט מושך בכתפיו, ללא אפתעה.

★ ★ ★

דיד אמריקאי, שמעו כי אני עומד להופיע בטלחיויה של וואשינגטון, הציע לי לבקר את הוריו בחירגיניה הסמוכה, מרחק שעתים מעיר-הבירה.

"תראה פעם מה זאת אמריקה האמיתית", הבטיח לי. "לא השיגעון של ניו-יורק. סתם אנשים פשוטים, הגונים, מורששים בקרקע, ההולכים לכנסייה בכל יום א'".

הוא נלוח אלי הנסיעה נהדרת. נוף כפרי שובה-לב. בתים קטנים, לבנים, נקיים, במרחק של כמה מאות מטרים זה מזה. במרכזם הכנסייה, ולידה בית-הקברות בו קבורים סבים, אבות, בנים ונכדים, זה בצד זה, כשעל המצבות מסומנים תאריכים מן המאה ה-18 וה-19. במחוז זה נולד וגדל ג'ורג' וואשינגטון, אבי האומה.

הזוג הקשיש מקבל אותנו בלבביות. חדר-האורחים כבר מוכן בשבילי. ארוחה שופעת — עם שני סוגי בשר, כמינהג וירגיניה — מוכנה להגשה.

באמצע הארוחה מספרת האשה שהיא מתכוננת לאמץ כלב. ידידי מופתע. "אבל אמא!" הוא מפליט, "הרי את שונאת כלבים!"

"זה נכון", משיבה האם, "אבל כלב נובה, אפילו קטן, נותן המון הגנה נגד פושעים".

האשה ישנה בקומה א', במיטה מיוחדת, בגלל מחלת-הפרקים שלה. בעלה ישן בקומה ב'. "אבל השבוע הוא עובר למטה", אומרת האשה. "בימים אלה לא טוב שאשה תישן לבד בקומה א'. מי יודע מה יכול לקרות!"

הבעל, שהגיקטר שיצא לגימלאות, מתכוון להצביע בעד ג'ורג' וואלאס, כי דרוש איש שיצעה סדר בארץ. זה לא יכול להימשך כך.

האשה תצביע בעד ניכסון — מפני שגברת ניכסון היא אשה כליכר נחמדה, וכדאי

אמריקה: חוליה, חוליה, חוליה

אולי טמונה התשובה באי-השיויון. מרידות הכושים קרעו את המכחה מעל פני האגדה של ארץ-השפע. נתגלו תהומות של עוני ותיסכול. מיליוני אמריקאים גרים בחילות בנות שתיים-שלוש קומות, בפרברים מטופחים להפליא, שבהשאה להם נראית סביון כשכונת-עוני. ולעומת זאת, עשרות מיליונים גרים בסלאמס אשר בהשוואה להם נראית שכונת-התקווה כרובע-עשירים.

וואלאס, צלב ברזל וצלב הקרס

שתהיה בבית הלכן. היא מבטיחה לשכנע גם את בעלה, עד לבחירות.

"לפני חצי שנה התנפלו פושעים, בלילה, על הרופא שלנו... היא מספרת.

★ ★ ★

מרו לי יש מסעות-צדפים מצויינת בשפת-הים של ברוקלין, במרחק של פחות משעה מלב מנהאטן. נתנו לי הוריו אות מפורטות איך להגיע לשם במכונית שהשאל לי ידידי.

בצאתי ממנהאטן, האי המהחה את מרכזו בניו-יורק, אני עולה על הגשר הבלתי-יכוון. אחרי חצי קילומטר ברור לי שטעיתי. גם לבה-לחייתי, ילידת בניו-יורק, אין מושג איך להמשיך בדרך.

אני עוצר, פותח את הדלת ומתכוון לש-אול את אחד העוברים-ושבים, שכולם כור שים. לפתע אני רואה כי הצעירה האמריקאית, עיתונאית ידועה, היא במצב של היסטריה.

"מה קרה?" אני שואל בדאגה.

"מהר! סגור את הדלת ונעל אותה! סע מייד!" היא מפליטה בקושי.

אחרי כמה מאות מטרים היא שבה לאי-תנה. "אתה יודע איפה אנחנו נמצאים?" היא שואלת.

"אין לי מושג".

"זה רובע סטרובסאנט!".

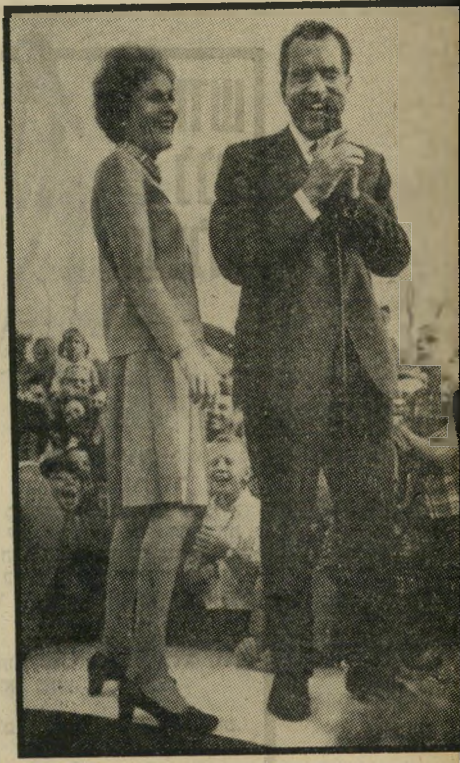
"או מה?"

היא מביטה בי כבאחד שאינו שפוי. "אם אתה עוצר כאן ופיתח את הדלת, אתה יכול ליהרג בו במקום! שום אדם הבן אינו בטוח כאן בהיו!"

אני ממשיך לנהוג, כחם כך, עד שאנו מגיעים לסביבה הנראית כאמידה. אחד ה-רובעים היהודיים של ברוקלין. "יותר עכשיו לפתוח את הדלת?" שאלתי. הצעיר עונה, בי רצינות גמורה: "כאן מותר, אבל תיהר. אף-פעם אי-אפשר לדעת. אפשר גם להירצח..."

★ ★ ★

וואשינגטון נסעתי לבקר ידידי הנשואה ליהודי אמריקאי. המפה מובילה אותי אל פרבר אמיד מחוץ לעיר. קל להיחכך כי 90% מהיודיים הם יהודים.

ניכסון ואשתו מצפים לנצחון